

ตำนาน

พระพุทธไสยาสน์ (พระนอน)

วัดพระนอนหนองผึ้ง ตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี

จังหวัดเชียงใหม่

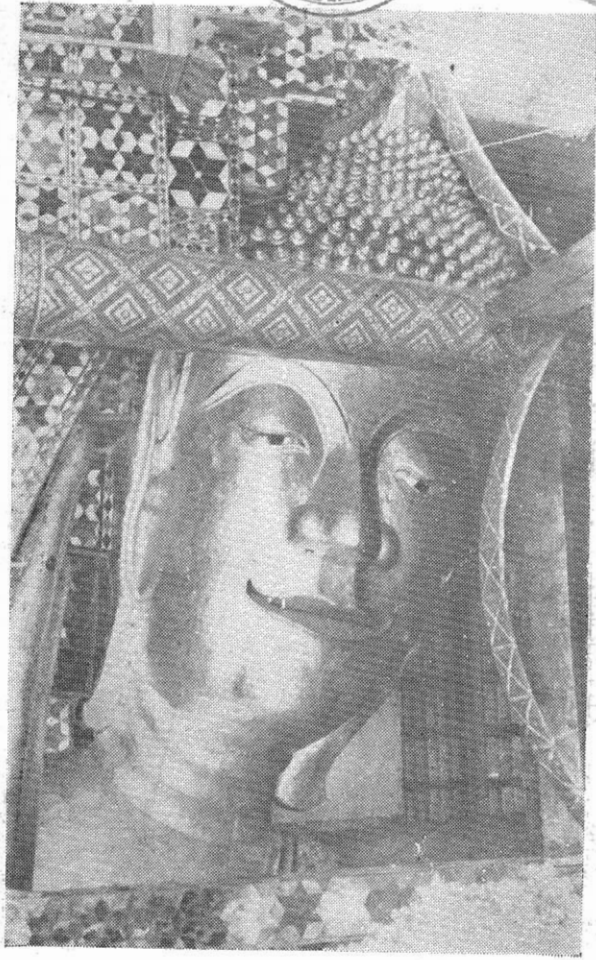
รวบรวมพิมพ์ในงานนมัสการและสร้างพระนอน

เพื่อจำหน่ายหาทุนสมทบในการก่อสร้าง

ศาลา หอระฆัง และบำรุงวัด

ประจำปี พ.ศ. ๒๔๘๕

(พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง ๓,๐๐๐ เล่ม)

พระนอนหน้าองค์ ๕
เศียรพระนาคปรก

กรมศิลปากร
2.7.75

2.7.75

พระนอหวัดหนองผิง

1. ยาวตั้งแต่ยอดพระโมฬีถึงฝ่าพระบาท 19 เมตร
2. พระโอบฐี (ปาก) ยาว 37 นิ้ว
3. พระนาสิก (จมูก) กว้าง 26 นิ้ว ยาว 27 นิ้วครึ่ง
4. พระเนตร (ตา) ยาว 17 นิ้วครึ่ง
5. พระนลาต (หน้าผาก) ยาว 91 นิ้ว
6. พระโสด (หู) ยาว 85 นิ้ว
7. พระศอ (คอ) ยาว 20 นิ้ว วัดโดยรอบ 188 นิ้ว
8. ฝ่าพระบาท กว้าง 31 นิ้ว ยาว 104 นิ้ว
9. พระโมฬี วัดโดยรอบ 55 นิ้ว
10. พระกร (แขน) ยาว 317 นิ้ว
11. พระหัตถ์ (ฝ่ามือ) กว้าง 32 นิ้ว ยาว 108 นิ้ว

BB

119 T

พ.ศ. 2448

12258

18/ม.๓/๒๐

คำนำการพิมพ์ครั้งที่หนึ่ง

เนื่องด้วยวัดพระนอนหนองผาง เป็นวัดโบราณแห่งหนึ่งของนครเชียงใหม่ มีพระพุทธรูปไสยาสน์ (พระนอน) เคยมีศรัทธาอันบุญจากถือนอนหงายในจังหวัดและต่างจังหวัด มาหมัดการกราบไหว้อยู่เนือง ๆ มักจะมีผู้ถามถึงประวัติอยู่เสมอ นับแต่ข้าพเจ้ารักษาการเจ้าอาวาสมา เมื่อเป็นเช่นนี้จึงได้อาศัยประวัติตำนานพื้นเมือง มอบให้พระศรีวงศ์ โชติขมุโม น.ธ.เอก ศิษย์ข้าพเจ้า ซึ่งรักษาการเจ้าอาวาสวัดต้นค้อ ต.หนองผาง ช่วยเรียบเรียงให้ โดยอาศัยตำนานเดิมพื้นเมือง และตำนานบางเล่มที่ใกล้กับความจริง พร้อมกับสอบถามท่านผู้รู้บ้าง เพื่อให้ตำนานเล่มนี้รัดกุมพอ เพราะข้าพเจ้าหิวเวลาไม่ค่อยได้ เนื่องจากทางวัดมีการก่อสร้างเมื่อพระศรีวงศ์ เรียบเรียงเสร็จแล้วข้าพเจ้าจึงตรวจทานดูเห็นว่า พอจะพิมพ์ได้จึงนำไปเสนอบุรุษพระเดชพระคุณท่านพระครูพุทธชาติทองยະวงค์ เจ้าคณะอำเภอสารภี วัดป่าแคโยง ได้ช่วยเหลือชำระตรวจทานให้อีกครั้งหนึ่ง และอนุญาติให้นำไปพิมพ์ได้ ข้าพเจ้าจึงขอขอบคุณพระเดชพระคุณ

ท่านพระครูไฉ่นทนดวย พร้อมกับขอขอบคุณพระศรีวงศ
ศิษย์ที่รักด้วยที่ได้อวยกาเห็นค่านานเดมน ให้จนได้อาเรจ
เรียบรอย.

วัตถุประสงค์ในการพิมพ์ตำนานครั้งนี้ มีอยู่ ๓ ประการ
คือ ๑. เพื่อรักษาประวัติตำนานไม่ให้สูญหาย และอนุชน
รุ่นหลังจะได้ทราบต่อไป ๒. เพื่อสนองความต้องการของทุกๆ
ท่านที่อยากทราบประวัติ ตำนานของพระนอนทางอักษรที่ค้น
๓. เพื่อหาทุนสนับสนุนในการก่อสร้าง ศาลา หอระฆัง ที่กำลัง
ทำอยู่ และบูรณะวัด

ในการพิมพ์ตำนานครั้งนี้ หากจะเกิดผลประโยชน์มาก
น้อยเท่าใดก็ดี ข้าพเจ้าขออุทิศส่วนกุศลนี้แด่ครูบาอาจารย์
ที่ได้อวดลงไปแล้ว ซึ่งท่านได้อุปการะพระนอนหลวงมาเป็น
อย่างดี พร้อมทั้งมารดาผู้บังเกิดเกล้า ตลอดจนถึงเทพไทย
ให้ศุภสวัสดิ์ตลอดทั่วถึงทุกแห่งหน ขอได้รับส่วน
กุศลนี้โดยทั่วกัน

อนึ่งประวัติ-และตำนานเป็นเรื่องอดีต ซึ่งผู้เรียบเรียง
ไม่ใช่ นักประวัติศาสตร์ บางที่อาจจะมีผิดพลาดได้ หาก
ว่าการผิดพลาดขาดตกบกพร่องประการใดๆ ขอโปรดอภัย
ให้ด้วย หากท่านผู้เห็นที่เป็นความจริงยกงาน ขอกรุณา

แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบด้วย เพื่อตำนานของพระนอนจะได้มี
บูรณในโอกาสต่อไป.

ขอความดี ความเจริญ สวัสดิ จงมีแก่ท่านผู้อ่านหา
ความรู้ทางอักษรทศน์ โดยทั่วกันเทอญ.

พระอชิการอินสม ชุตินุชโร
เจ้าอาวาสวัดพระนอนหนองผิง

& พฤษภาคม ๒๔๗๗

ตำนาน

พระพุทธไสยาสน์ (พระนอน)

วัดพระนอนหนองผิง อยู่ติดกับถนนหลวงสาย
เชียงใหม่-ลำพูน ระหว่างก.ม. ๖ เลยไปสักเล็กน้อย ทั่ว
วัดตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกถนนหลวง ท้องที่ตำบลหนองผิง
อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ตำนานของพระพุทธไสยาสน์
เป็นภาษาพื้นเมืองเหนือ ชาวบ้านไสโยลานไว้ไม่ปรากฏว่า
เขียนขึ้นในสมัยใด น่าเสียดายที่ไม่ได้จารึกขึ้นเพื่อการเขียน
และสร้างไว้ให้แน่นอนมีหน้าซ้ำตำนานบางแห่งก็ได้ฉีกขาด
สูญหายไป ผู้เรียบเรียงได้ถ่ายทอดมาเป็นภาษาไทย และ
ย่อความให้สั้นลง แต่ใจความนั้นไม่ให้เสียรูปส่วนข้อความ
ที่ขาดไปนั้น ผู้เรียบเรียงสันนิษฐานและสืบถามคนที่มียุ
สูง เพื่อหาหลักฐานและให้ตำนานสมบูรณ์ขึ้น แต่อย่างไร
ก็ขอขอร้องคงจะมี ท่านผู้เมตตาเห็นไม่สมควรอย่างไร
โปรดทักท้วงไปที่ข้าพเจ้า เพื่อจะแก้ไขในคราวต่อไป อัน
ตบั้นขอท่านผู้อ่านที่เคารพรัก . . . จงหาความรู้จากตำนาน

พุทธไสยาสน์ของวัดพระนอนหนองผุง เพื่อให้เกิด ทัสนะ
นฤคตริยะ ทางอักษรทักษ์ ดังต่อไปนี้:-

๑ นามาวตฤพทุธรูป กถาตตฤสวาโห โสภควา ฯลฯ
 ในทันเราจักได้พิจารณาตำนานพระพุทธรูปเจ้าองค์หลวงก่อน
 ยามเมื่อพระพุทธรูปเจ้ายังทรงมานเทียว ประ กาศ พระ สัท ธรรม
 โปรย โปรค แก่เวในยศักว่ทงหลาย ในกาละครั้งหนึ่งพระ
 พุทธรูปไปประภาคพระศาสนาในแคว้นแคว้นนครทริภุญชัย
 จนเป็นทพอพระเหตุภัยแล้ว มาวันหนึ่ง พระพุทธรูปเสด็จ
 จากทริภุญชัยนครชนมาทางทิศเหนือประมาณว่าไค้หม่นวา
 พระพุทธรูปเจ้าไค้มาพยยังบ้านลวะและม่าน(พม่า) แห่งหนึ่ง
 แล้วก็สนทนาปราศรัยกันพอสสมควร ส่วนม่านผู้นั้นไค้ไป
 แสวงหาหมากพลมาถวายแก่พระพุทธรูปแล้วกล่าวว่ข้า
 แแต่พระพุทธรูปเจ้าจงกุนทิจาเคื่อว่คังนแล้ว พระพุทธรูปก็
 รัยเอามาฉันและต่อจากนั้นม่านผู้นั้นก็มนต์พระพุทธรูปเจ้าเป็น
 ประชานฉันจึงหนักไกลจะถงเทยงวันแล้ว พระพุทธรูปก็ไค้
 สนทนากัยพระอรหันต์และพระยาอโคกว่า พระตถาคตะมา
 ถงทมม่าน(พม่า) ก็เอาหมากพลมาถวายพร้อมทั้งข้าววิณ
 ชาติและกล่าวว่กัยตถาคตะว่าท่านจงกุนทิจาว่าคังน ต่อไป

ภายหน้าบ้านอันนั้นก็โตช่อว่ากุนทิจา และต่อไปภายหน้าอีก
ก็จักโตเปลี่ยนช่อว่า บ้านกมกาม ในอนาคตแท้

ต่อจากนั้นพระอรหันต์ (อรหันตา) จึงกราบทูลพระ
พุทธองค์ว่า ในสถานนั้นก็สมควรจะไว้ศาสนาและกราบ
ทูลขอพระเกษาจากพระพุทธรเจ้า พระพุทธรองค์ก็เลยให้พระ
เกษา ๑ เส้นแก่พระอรหันต์ พระยาอโศกและม่านเป็น
ประธานแล้วก็มาพร้อมเพรียงกัน ชกหลุมลึกไตรอยเข็ด
ศอก เอาพระเกษาใส่ไว้ในขอกไม้รวก(ไม้ไผ่) แล้วชำ
ใส่ไว้ในผอบคำใหญ่ ๕ กำมือ ก็เอาลงใส่ไว้ในท่ามกลาง
หลุม ลัวะและม่านก็ไต่เสี้ยสละเข้าของเงินคำของคนใส่
ไว้ในหลุมนั้น คนทั้งหลายก็ได้นำมาใส่ไว้ด้วยความเลื่อม
ใสเป็นจำนวนมาก เหลือที่จะคณานับแล้ว ก็มาก่อพระเจดีย์
ตรงพระธาตุบรรจุไว้สูง ๓ ศอก เพื่อเป็นเครื่องหมายต่อ
แต่นั้นพระพุทธรเจ้าก็ทำนายไว้ว่า ถ้าบุคคลผู้ใดได้สักการะ
บูชาเคารพระคยด้วยความเลื่อมใสยิ่ง บ้านเมือง ทนก็จัก
กาน่รุ่งเรืองเรื่องศิระแล (ในตอนนี้ตำนานได้ลึกลงหาย
สายสูญไปผู้เรียบเรียง สันนิษฐานว่าในระยะนี้ บ้านเมืองคง
จะเกิดศึกสงคราม ประชาชนในท้องถิ่นคงจะพากันอพย
ยพไปอยู่ถิ่นอื่นเสีย ปล่อยให้บ้านกุนทิจานี้รกร้างว่าง

อธิษฐานภาวนาที่พระธาตุกถกถึงเวลาเที่ยงคืน เทวดาอา-
 รกษของคฤทรมหาพระธาตุก็มาให้มหาเศรษฐี และมหาเถระ
 เจ้ารั้วด้วยนิมิตร ความฝันให้รู้ ทพระพุทธรูปเจ้ามาเมตตานอน
 ให้รู้ แจ้งถ้วน เหมือนดังพระพุทธรูปเจ้ามานอนเมตตามือ
 ครั้งแรก ก็น่ารุ่งแสงอรุณวันใหม่มาแล้ว มหาเศรษฐี
 และ มหาเถระเจ้า ก็มีใจภรมย์ ชมชื่น ยังการทรรุ แจ้ง ยัง
 ฐานะ ทพระพุทธรูปเจ้า มาอน ครั้งแรก ก็มีความประสาทะเกิด
 เลื่อมใสศรัทธา ไต่สละเบิกรูเข้าของเงินคำ ออกจ่ายเป็นคำ
 ทำอิฐ (ขึ้นคิน) ได้เป็นจำนวนมากหลายแล้ว ก็มาประ-
 ชุมพร้อมกันทั้งภายในและภายนอก ภายในหมายมีพระ-
 มหาเถระเจ้าเป็นประธาน ภายนอกหมายมี มหาเศรษฐีเป็น
 ประธาน ก็น่าถึงนักชัตตฤกษ์วันดีมงคลแล้ว ก็มาพร้อม
 กันก่อยังพระพุทธรูปเจ้าอน (พระพุทธรูปไสยาสน์) องค์
 หนึ่งให้เสมือนดังพระพุทธรูปเจ้ามานอนเมตตาครั้งแรก ขึ้น
 หัว (พระเศียร) ไปทางทิศตะวันออกเท้า (พระบาท) ไป
 ทางวันตก ขึ้นหน้า (พระพักตร์) ขวางเมืองในสถานถนน
 เป็นท้องแม่น้ำยั้ง (ระมิงค์) จึงขนานนามว่า พระพุทธรูปบ้าน
 บึง มาแต่กาลนานด้วยเหตุนี้แหละ ในที่นั้นไม่ชามันก็
 ชำมาสร้างพระพุทธรูป (นั่ง) องค์หนึ่งมีหน้าคักกว้าง ๓

คอก กบ ๑ คับ แล้วก่อ อโมงค์ไว้เป็นที่ จำหมาย ไม่ข้าม
 และ กษามายวระเจกษ หลังหนึ่ง อยู่ทางวันออกเฉียงเหนือ
 ธรณียาว ๕ วา กบ ๑ คอก ในเมื่อพระพทธเจ้ามานอนครั้ง
 แรกนั้น พระพทธองค์ได้เสกกองฤทธิ (เบ่งฤทธิ) มีทนต์
 ใหญ่ เพื่อให้เทวดาเห็นฤทธิเศษ ในลักษณะพระพทธรูป
 นอนนั้น นับตั้งแต่จิกขวั (ยอดพระโมฬี) ถึง (ต้น) พระ
 บาทมี ๔๐ คอก กบรั้งษ์ในรั้งษ์นั้น มี ๓ คอก นับตั้งแต่
 อมังคละถึงพระเกษา (ผม) มี ๔ คอก นับตั้งแต่พระเกษา
 ถึงพระศอ (คอ) มี ๔ คอก นับตั้งแต่พระศอ (คอหรือต่ง
 กาง) ถึงพระอุระ (หว่างนม) มี ๕ คอก ตั้งแต่พระอุระถึง
 ฝ่าพระบาท (ต้น) มี ๒๘ คอก พระบาท (ต้น) ยาว ๔ คอก
 ย่อมๆ พระนาสิก (จมูกกว้าง ๑ คอก กบ ๑ คับ) พระโอษฐ์
 (ปาก) ยาว ๒ คอก ๔ นิ้ว กว้าง ๑ คับ พระเนตร (ตา)
 ยาว ๑ คอก พระวรกาย (คือนับสองไหล่เข้าหากัน) มี
 ๑๐ คอกรั้งษ์ใหญ่กำมอยาว ๓ คอก ผิวจะนับเป็นว่ามี ๑๐
 วา ๒ คอก พระลักษณะพระพทธไสยาสน์ช้านยังก็มีเท่า
 แลแล้วกษามาสร้างยังกฐิ (โรง) หลังหนึ่งถวายเป็นทาน
 ให้พระมหาเถระเจ้าอยู่แผ่รักษายังวัดพระช้านยัง ก็เห็นว่า
 เสรีเรียบร้อยคืบแล้วกษามการฉลองและอุทิศถวายเป็นทาน

ในพระพุทธศาสนาต่อไป พระมหาเถระและมหาเศรษฐี ก็
 อยู่ปฏิบัติ รักษาไปตามเขตอายุ แห่งตนและ ก็ไปตามยถา-
 กรรมแห่งตน ก็มีด้วยประการ ฉนพรรณาประวัติ ของพระ-
 พุทธเจ้า มาเมตตานอน และเผยแผ่ ศาสนา ในเวียง กุมกาม
 และพรรณาว่าด้วย มหาเถระและมหาเศรษฐี มาสร้างพระ-
 พุทธรูปนอนองค์หลวง พระเจดีย์ และกฐินให้มหาเถระเจ้าอยู่
 ตอนหนึ่งก่อนแล ฯ

ในตอนต่อไปในตำนานได้พรรณาว่ามีเจ้าศรม (ภิกษุ)
 องค์หนึ่งจากทิศเหนือ เพื่อจักมาบรรณะซ่อมแซมพระพุทธรูป
 เจ้าย่านขึงเป็นครั้งที่สองจึงจักได้บรรยายต่อไป ตั้งแต่
 พระพุทธรูปล่องพันไปแล้ว ๒ พันปีเศษตามเกจอาจารย์
 คุณหารว่า นับตั้งแต่มหาเศรษฐี และพระมหาเถระเจ้าคึก
 สร้างครั้งแรก และมาถึงอาศรมองค์ที่จะมาบรรณะครั้งที่ ๒
 นี้ก็เป็นเวลายาวนานยิ่งนัก และในองค์พระพุทธรูปนอนนี้
 ก็เป็นอันคร่ำคร่าชราเสียหายไปมาก หลังแต่เนินมาแม่น้ำ
 ริมฝั่งก็เคลื่อนย้ายไปทางทิศตะวันตกจนเห็นอยู่ทุกวันนี้ใน
 ทนบกเลยกลายเป็นท้องขึงห่างไปเสีย ในที่พระพุทธเจ้ามา
 เมตตานอนก็กลายเป็นป่าไม้ดงหลวง มีเครือเขาเถาววัลย์ปก

หนเหนือ เมื่อครมองค์นั้นมาเป็นผู้รักษาการเจ้าอาวาส พอ
 ใต้ ๑ พรรษาแล้วนั้น พญาองค์เป็นพระราชบิดาแห่ง
 เจ้าราชบุตรองค์นั้น ท่านก็ได้มาทรงพยาชินทรคมมากนั้
 และท่านก็ทนมื้อพระโรคมิได้ก็เลยสวรรคต (สิ้นกรรม) เสีย
 ในราชบุตรองค์เป็นโอรส ยังมีได้จัดการพระศพแห่งพระ
 ราชบิดา(บิดา)มีเหตุการณ์อันใดอันหนึ่งเกิดขึ้นไม่ปรากฏ
 แน่ชัดในตำนาน ท่านได้ขึ้นไปฟังพระบรมโพธิสมภาร
 แห่งกษัตริย์กรุงอโยธยา (กรุงอยุธยา) พระองค์ก็เลยมา
 ทึ่งเลื่อมยังราชสมบัติและพระราชมารดา(แม่) และอัครมเห
 สตี(เมีย) พระบรมวงศานุวงศ์(หมู่คณะญาติพี่น้อง) และประ
 ชาชนราษฎร(ข้าคนมนตรี)แห่งพระองค์นั้นแท้ ในทัน
 จักได้พูดถึงเจ้าอาครมองค์มาอยู่รักษาการเจ้าอาวาส ก่อน
 ในครมองค์นั้นท่านไปรู้ไปเห็นยังพระพุทธรูปเจ้าบ้านซึ่ง นั้น
 เป็นอันใหญ่โตยิ่งนักทั้งนี้ท่านก็มีใจปลมขบคิดเลื่อมใสศรัทธา
 ยิ่งนัก แล้วก็กราบนมัสการระดังถึงพุทธรูป เพื่อให้เกิด
 พุทธานุสติก็มีปฏิฐาน แล้วก็กลับมาวัดแห่งตน และแล้วก็
 มาตั้งถามหมู่ศรัทธาทั้งหลายว่า พ่อออกแม่ออกศรัทธาอยู่
 ทนเคยรู้เคยไต่เห็นพระนอนองค์หุดวงฤา เมื่อนนศรัทธาพ่อ
 ออกแม่ออกทั้งหลายก็ตอบว่า ก็ยังได้รู้ไต่เห็นชะหน่อย เมื่อนน

ศรมจึงถามต่อไปว่ายังได้กราบไหว้สักการะบูชาบ้างฤๅ หมู
 ศรัทธาทงหลายกต่างตอบว่า บ่อได้ไปไหว้ไปสักการังเคย
 เหตุว่าเห็นกรูสึกเกรงกลัวมากนกว่าจะหนี เมื่อนั้นศรมองค
 นนชกชวนศรัทธาไปกราบนมัสการบูชา และนับปรึกษากัน
 ว่าถึงวันชนบี่ใหม่มาถึงกพาหมูศรัทธาไปตรง นำไปตามแต่
 ความมยุดสำหะได้ และในเมื่อศรมยู่รักษาการเจ้าอาวาส
 นานได้ ๗ พรรษา อายุของท่านได้ ๒๘ ปี จักย่างเข้าได้ ๒๘ ปี
 นนเคราะห์กรรมของท่านกมาบังเกิดเบียดเบียนร่างกาย แห่ง
 ท่านทเรียกว่าเป็นไข้ ต่อมาจนหนึ่งท่านก็อดสำหะไปเมตตา
 ยายงทบ่านกไปพบยายแก่ (ย่าเฒ่า) คนหนึ่งผู้รยาอันให้หาย
 เป็นไข้ ท่านกเคยเมตตาขอยานุจากยายแก่ผู้นั้น เมื่อรับ
 ฉินแล้ว ก็เลยผิดด้วยชาติไม่ถูกโรคพยาชแฉววกกตบกลตาย
 เป็นพยาธิในดำคอรักษาอาการกไม่ทุเลา ท่านกเคยเสี้ยก้า
 ดึงใจอันใหญ่หนัก ท่านขอให้พี่ชาย (บื้ออ้าย) ของคนไปถาม
 ยายแก่ผู้นนดูและบอกอาการให้ ยายกเอายาออกขนานหนึ่ง
 ให้มาฉินแก่กไม่หายยังซ้ำกำเวบใหญ่โตกตายเป็นดำคอพอง
 ขนมาอก ท่านกมาทุกขเวทนาโทมนัสใจมากนักรู้ว่า
 จะทำอย่างไรดี แฉวหมูพ้องญาคทงหลายซ้ำหาเอายาช้อ
 มาฉินทตดองตอ๊กก็ไม่หาย แฉวซ้ำไปยาที่บ้านหมอช้อกไม่

หายอก ท่านก็อดทนต่อทุกขเวทนาขงนิก เมื่อนนงมมหา
 ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

อุบาสกผู้หนึ่งก็หากเป็นญาติกับท่าน มาเห็นเขากเป็นอนัตต
 ใจ จึงบอกให้ท่านทราบว่ายังมีหมอกคนหนึ่งเคยยาใครต่อ
 ใครหายมามากหลาย ว่าฉนั้นแล้วก็บอกให้ท่านไปยาที่บ้าน
 ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

หมอก เมื่อท่านไปถึงบ้านหมอกก็บอกความประสงค์ให้หมอก
 ทราบ และขอเมตตาพยาบาลที่บ้านหมอก ส่วนหมอกก็ตรวจดูอาการ
 ของโรคแล้วก็บอกว่าพอจะยาได้ และก็เกิดความสงสารอินดู
 พยายามยาจนสุดความสามารถ ท่านอยู่พยาบาลรักษาที่บ้าน
 หมอกนาน ๕ เดือนเต็ม พยาชยงบริหายเวदानนิกเกิดบจะเป็
 ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

เวดาทีเกิดเข้าพรรษาตามวินยนิยมเข้ามาแล้ว ท่านก็อยาก
 จะเข้าพรรษาทนน เพื่อให้หมอบได้หยกยาด้วยสดวก เมื่อ
 ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

คิดดงนงใจให้ศิษยทติดตามไปปฏิบัติอยู่ปฐากหวน กดับ มา
 บอกให้ดูศิษยทางวัด และบอกให้ศรัทธารู้ความประสงค์ว่า
 ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

จักอยู่ให้หมอยา ศิษยก็บอกให้ศรัทธาและศิษยที่อยู่ทางวัด
 ทราบ ก็เป็นอนแตกตนเคอดรอนกันมากนัก เหตุฉฉท่าน
 ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

จะไม่กลับมา เมื่อเขาทั้งหลายประชุมพร้อมกันด้วยประการ
 ต่างๆว่าเราจะทำอย่างใดกัน บางคนก็ว่าถ้าเราขไปนิมนต์
 ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

ท่านก็ไม่มาแน่ๆ เมื่อนั้นเขาทั้งหลายก็พร้อมกันไปนิมนต์
 โดยถ้วน ต่อไปจะได้พุดถึงเรื่องภายหลังที่ท่านไปยายังไม่

เสร็จเรื่องก่อน ยังมีอุบายลึกาผู้หนึ่งมันหากเป็นศรัทธาแห่ง
ท่าน แล้วนางอุบายลึกาคนนั้นมีลูกชายคนหนึ่งไปเป็นศิษย์
วัด (ขโยม) และนางอุบายลึกาคนนั้นมันก็หากเป็นคนใช้นาง
ราชเทวีองค์เป็นราชมารคา(แม่)แห่งราชบุตรที่หนีไปเมื่อ
อโยธียนั้นและ

มีวันหนึ่ง นางอุบายลึกาผู้หนึ่งมันก็ไปเฝ้านางราชเทวีเจ้า
เมื่อนั้นนางราชเทวีเจ้าก็ถามนางอุบายลึกาว่าตั้ง ไต่ทราบลูก
แห่งเธอไปอยู่วัดผู้หนึ่งฤา เมื่อนั้นนางอุบายลึกาสาวใช้ใน
คัมภีร์กราบทูลว่ามี นางราชเทวีก็กล่าวว่า ยังไต่รำเรียนหนังสือ
ลึกล้ำข่อยกว่าตั้งนแล้ว นางอุบายลึกาตั้งกราบไหว้ว่า บ่อยู่เหตุ
ว่าท่านเจ้าอาวาสตั้งข่อยอยู่วัดไปยาตัวท่านนานแล้ว ยังไม่
กลับคืนมาวัด บัดนี้จักว่ามีผู้สอนหรือว่าข่อยมีข่อยรู้ที่ตั้งน
แล้ว นางราชเทวีเจ้าก็ถามต่อไปว่า ท่านไปยาหมอที่ไหน
และเป็นพยาธอนาใด เมื่อนั้นนางอุบายลึกาจึงเล่าความเป็น
มาของท่านเจ้าอาวาสตั้งแต่คนถึงปลายให้ นาง ราช เทวี ไต่
ทราบทุกประการ นางราชเทวีทราบแล้วตั้งกล่าวกับอุบายลึกาว่า
ให้เธอไปนิมนต์ท่านมาเที่ยวหาฉันด้วย อนึ่งให้ทราบรู้ด้วย
ว่าอย่าได้เกรงขามกลัวอะไรด้วย เมื่อกล่าวกับนางอุบายลึกา
แล้ว ถึงกาลละอันนางอุบายลึกาจะคัสสมควรกลับบ้านแล้วนาง

กริบเขาอาญาและกราบอ้าลากลับบ้านแห่งตนเสียก่อน

อยู่มาอีกไม่นานสักเท่าไร หม่อมคณะศรีทราภพร้อมกัน
 ไปนิมนต์เขาท่านกตบคนี เมื่อนนทานเบ็อนโตเถียงศรีทรา
 บ่อได้ท่านกตบวัดเดิมพยาธแห่งท่านก็ไม่หายท่านก็เลยกลับ
 วัดแห่งตนเสียก่อน กันท่านกตบวัดได้ ๒ วันแล้ว ส่วนนาง
 อุบัติกานัน ก็ได้ไปไหว้สา และบอกยังถ้อยคำแห่งพระนาง
 ราชเทวเจ้าทุกประการ เมื่อนนทานเจ้าอาวาสจึงกล่าวตอบ
 ว่า ดูราอุบัติกา จักใคร่ให้อาตมาไปเมตตายังมหाराชเทว
 เจ้านน อาตมาบ่อไป อาตมาเกรงขามนัก เหตุว่าอาตมาน
 บ่อคนเคยเจ้าคุณเคยนาย ผุ้มยศศักดิ์ อาตมากยงเกรงกต
 บ่อไปได้ เมื่อนนางอุบัติกาผู้นนก็เจ้าโตมว่า ท่านอย่าได้
 คิดเช่นนเคย มหาราชเทวเจ้าท่านมีพระหฤทัย (มีใจ) ยินดี
 และท่านก็ใคร่เห็นจึงตรัสพระอาญาให้ชุกรามนิมนต์ บ่อไป
 นนบ่อดี เหตุว่าคำพูดเจ้านายมีฐานันดรยศศักดิ์ ไฉนและ
 ท่านอย่าได้เกรงกตเลยวาดังนแล้ว เมื่อนนทานเจ้าอาวาส
 ก็เบ็อนนเหตุอคำบ่อได้ก็เลยได้ไปเมตตา กันว่าราชเทวเจ้า
 เห็นท่านก็ตรัสถามว่าท่านไปอยู่ที่ไหน เป็นเวตาอนนแล้ว
 ท่านจึงเจ้าความเบ็อนมาทคนไปยานน ตงแต่ตจนถึงปลตายถวย
 ให้พระนางราชเทวเจ้าทราบทุกประการ เมื่อนนางราชเทว

เจ้าจึงคิดว่าว่อดตะ ก็นว่าท่านต้องถารประด่งค่อนใดอย่าได้
 เกรงอกเกรงใจแห่งเราเลย หมอแห่งเราก็ยังมีโนงนกับบอ
 ช่างว่าฤฯ เหตุว่าตะวันพลบค่ำเดี่ยเด้อ จะไปหาหมอไม้ทัน
 ในวันพรุ่งนี้หมนคท่านมาที่เราอีก อย่าได้เกรงใจอะไรเลย
 เราหากจะจัดการให้หมอแห่งเราขาดก่อน ครัดตั้งนเดอวก
 ถึงกาลอันสมควรท่านเจ้าอาวาสก็ถวายพระ พร ลา กลัย วัด
 (ตามความสันนิษฐานเข้าใจว่า เวียงกุมกามอยู่ไม่ไกลวัด
 ลักเท่าใด ผู้เฒ่าผู้แก่บอกว่าอยู่ระหว่าง ต.หนองผง ต.ท่า
 วังตาลติดต่อกัน) อ้อมามิหนานลักกัวันท่านเจ้าอาวาสก็ไปที่
 คุ้มราชเทวีเจ้า ก็ให้หญิงคนใช้ผู้หนึ่งไปเรียกเอาหมอมา
 หมอผู้นั้น ก็มาตามราชอาญาเห็นว่า หมอมาถึงแล้ว ราชเทวี
 เจ้าก็กล่าวว่ หมอมาถึงแล้วขคนเรากมีความต้องการหนัก
 หนา เราก็มาเห็นท่านเจ้าศรมองคนเป็นพยาธิบเหมือนคน
 อื่น เราก็มาสังเวชจึงขอหมอตรวจอาการของโรคค ใน
 ท่านศรมองคน ก็เสมอคงบุตรของเราหมออย่าได้เข้าใจไป
 อย่างอื่นเลย ขอหมอสงเคราะห์ท่านตามครยาอาจารย์แห่ง
 หมอมืออย่างใดก็ตามหมออย่าได้เกรงใจเราเลย ในเรื่อง
 ยกคร (ขันตั้ง) เรารับรองจัดการตามธรรมเนียมทั้งหมด
 เมอนนหมอกักราบทุลว่จะปฏิบัติพระเทวีเห็นอ หัวเจ้าก่อน

จะหายหรือบ่หายก็ยังไม่รู้ จะคอยเข้าไปตามสติกำลังตกก่อน
 ว่าคงไปแล้ว ในระยะนี้ท่านเจ้ากรมก็อยู่รักษาพยาบาลตัวกับ
 หมอผู้นั้นไปก่อน ในวันนั้นก็ถึงกาลอันค้ำมิด ท่านก็อำลา
 หมอและพระราชเทวีกลับไปสู่วัด อยู่มามีชาวมินานหยกยก
 หมดไปเสีย ท่านก็ไปเมตตาเอาปากกันว่าท่านไปถึงแล้วราช
 เทวีก็ยังมีสติฐานต่ออันรับสนทนาปราศรัยไหว้สวัสดีท่านว่า ท่าน
 อยู่ยังที่นั้นยังไต่ทราบรึ เห็นพระนอนหลวงนั้นจักว่ามีหรือบ่
 มี ตามตั้งเขามาแล้วให้เรายังมีพระนอนองค์ใหญ่นอน
 ขวางเมืองอยู่จริงหรือบ่จริง ท่านตอบว่ามีจริงตามมหา
 เทวีเจ้าว่า อาตมาก็ยังได้เห็นสารปแห่งท่านเท่านั้น ก็เขียน
 อันคร่ำครวญเสียหลายมากเหลือแต่สารปแห่งท่านนั้น คุณไม่ถ
 ถ้วนแล้วจะเสมอนคงกำแพงไม่แต่เท่านั้น ยังมีไม้ย่างตัน
 หนึ่งก็มาออกที่ไหลคึกล้าคอ (พระคอ) เป็นร่วมกว้างกางกั้น
 รูปพระนอนคงาร่วมเข็นยิ่งนัก ก็เห็นว่าดังถูกขี้ใหม่มาดัง
 อาตมาก็ยังได้ชักชวนข้าวร้องขึงหม่ศรัทธาทงหลาย ไป
 นมัสการสร้งนำทกขมิโตชาต เมื่อนั้นนางราชเทวีเจ้าก็กล่าว
 ว่าคิละท่านยังไต่พากันไปตากถางทำความสอาดหรือซาว่าดัง
 นี้แล้ว ท่านก็ตอบว่าอาตมาขี้ไต่ไปตากถางทำความสอาด
 เลย ก็เท่ายังเข็นขี้ไม้ตั้งหนาอยู่อย่างนั้น

BA

5125
พ.ศ. 2474

เมื่อนั้นราชเทวีเจ้ากล่าวตอชว่า ตังแต่นั้นไปขอท่านจง
 ออกสำหระพาหุศิษย์โยมไปทำความสอาดตามสติกำลัง หาก
 วันภายหน้าหลอนเป็นแคบคุณเราเจ้าขามิ ก็หากจักไปบูรณะ
 ซ่อมแซมสร้างไว้เป็นถาวรกับบ้านเมือง ก็ขุ่กับได้คิด
 สร้างก็เอาบุญเราเป็นไป กันเราและได้ไปถากถางทำความ
 สอาดไว้หนักเป็นการอันคั่นแก่เหล่า พอบเป็นบุญกุศลเราอัน
 เราได้คิดสร้างแต่นั้น บ้านเมืองข้เห็นกับเราอย่างไร ที่แท้
 มาเราก็จะจ้างเขาเป็นใหญ่ ข้คนในคนตัวเราก็เป็นแม่ร้าง
 แม่หมายลูกก็หนีไปเสีย ข้ไต่อยู่เมืองในฤกษ์แล้งหน้า เรา
 ก็จักไต่ไปสร้างวิหารตอชแก่งเสี้ยก่อน เพราะเหตุว่าพระพิ
 คา เมื่อจักใกล้ตาย (สวรรคต) ไต่สั่งไว้ ส่วนในพระเจ้า
 นอนหลวงนค้อยเอาบุญเป็นไป หากมีชีวิตอยู่ หากจะไต่
 สร้างวันใดวันหนึ่ง กันว่าหมคชีวิตก็หมายความว่า ข้ไต่
 สร้างข้มีบุญคุณแล กันว่าท่านข้ข้ข้จนอะไรค่อนนั้นบริบูรณ์
 ก็ค้อยชักชวนหมู่ศิษย์โยม ไปแล้วถางทำความสอาดตาม
 แต่จะไต่ก่อน เมื่อมหาธาตเทวีสนทนากับท่านเจ้าอาวาส
 นั้นก็พอสมควรแก่เวลา ท่านเจ้าอาวาสก็ถวายพระพรอ้าลา
 กลับสู่สำนักที่อยู่ของท่าน กันว่าท่านมาถ้งสำนักแล้ว นี้
 ตังแต่นั้นมาท่านก็เช่นอันคุณเคยเข้าออกข้ยังเจ้ายิงนายสคว

และเมื่อท่านมาถึงวัดของท่านได้สองวัน ท่านก็ไปบอกยัง
 เฒ่าแก่พ่อข่านแม่ข่านผู้เป็นหัวหน้า ตามคำราชเทวีเจ้าทก
 ประการ อยู่มาไม่นานเท่าใด ท่านก็พาหมู่ศิษย์โยมไปทำ
 ความสะอาดแผ้วถางพอให้เรียบร้อยแล้ว

ในขณะนั้นเป็นเวลาที่กำลังจวนเข้าพรรษามา และต่อเมื่อ
 เข้าพรรษาดังปวารณาออกพรรษามาถึงเดือนห้าเหนือ ท่าน
 ก็เข้าไปช่วยราชเทวีไปสร้างพระวิหารคดอยเก้ง (อยู่ที่องค์อ่า
 เกอชอก) เสีย เหตุใดท่านจึงไปช่วยโดยราชเทวีขังได้ข้อ
 ร้องการที่ท่านได้ไปช่วยนั้น เพราะราชเทวีมีพระคุณต่อ
 ท่าน ในคราวที่ไปหยกยาศิวท่านนั้นแหละ ท่านขลุบขลุบ
 คุณจึงเสียสละเวลาไปช่วยจนแล้ว เวลาที่ท่านไปนั้น เห็น
 เดือนห้าเหนือแรมสี่ค่ำกันไปถึงแล้ว ก็ไปช่วยราชเทวี
 บูรณะซ่อมแซมมาศสองตัวและโยกปูน (ทาสะคายวิหาร)
 นานได้ห้าเดือนพอดี แล้วจึงลากลับมาเสียก่อนราชเทวีแล้ว
 การที่ท่านกลับมาก่อน ก็เพราะหมู่ศรัทธาไปนิมนต์มาเพื่อ
 จะบวชลูกหลานญาติมิตร กันว่าท่านมาถึงแล้วเดือนเก้าเหนือ
 ศรัทธาทองหลายก็พร้อมกันบรรพชาบวชยังหมู่ลูกหลานเป็น
 สามเณรและอยู่มาอีกไม่นานถึงเวลาเข้าพรรษาเสียจนแล้ว
 ส่วนพระนางเจ้าราชเทวีกัน ว่าถึงเดือนเก้า จะใกล้ คับ

ก็ไต่เสด็จมาถางเวียงเมื่อเดือนสิบออก และต่อมาในพรรษา
 นั้น ราชเทวีก็มาประสูริช่วยหนักนักก็เลยไต่สวรรคตไป
 เสีย ก็รู้ว่าถึงเดือนห้ามาห่มเจ้าลูกเจ้าหลานก็ไต่จัดการ
 ปลงพระศพเสีย ส่วนในท่านเจ้าอาวาสนั้นท่านอุตส่าห์ไป
 ช่วย ก็หวังว่าราชเทวีจะไต่มาช่วยบรรณะก่อสร้างยังพระ
 นอนองค์หลวง ท่านก็เป็นอันเสียใจมาก ยามเมื่อท่านไปอยู่
 คอยเฝ้า ก็ไต่พูดต่อกันแล้วว่าในข้านานกันบ้านเมืองปรกค
 เราก็จักพากันไปชดทอทองคำแล้วสร้างอารามตรงนั้น บัดนี้
 คำที่ไต่พูดต่อกันนั้นก็เป็นอันสลายสูญหายไปเสีย ท่านก็
 เลยไม่ช่างทำอะไร เต็มว่าท่านคิดจะทำอยู่ก็ไม่มีใครที่
 จะช่วยเหลือท่านเลยอุตส่าห์พาห่มศิษย์โยม ไปก่อสร้าง
 อุโมงค์ตรงพระโม่พิ (บนหัวพระนอนแล้วก็เข้ามาซ่อมแซม
 พระพุทธรูปองค์น้อย พระเจ้าทันใจที่เห็นอยู่ทุกๆ วันนั้น)
 ส่วน พระเจ้าองค์หลวง มิไต่บรรณะ ซ่อมแซมอะไร สักอย่าง
 เลย การที่ท่านก่อสร้างอุโมงค์ครอบพระเจ้าองค์น้อยนั้น เพื่อ
 เป็นที่จำหมาย ไม่นาม และทนนยงมิไม่ขอแปะเหลือ อยู่
 ท่านจึงซ่อมแซมจนเพื่อเป็นเครื่องหมายแทนไม้นาม.

ต่อมายังมีใจผู้ร้ายใจดำอำมหิตไม่มีศีลธรรม ก็เข้ามา
 ตักขุดที่ตรงนั้น ในอุโมงค์นั้นยังมทนเสร็จแล้วดี ก็รู้ว่าถึง

วันหนึ่งมาท่านกพาเอาตำมณेरผู้เป็นศิษย์มาดองรูป เพื่
 มาทำตอที่ยังไม่เสร็จ เมื่อมาถึงแล้วตำมณेरองคหนึ่งกแด
 ตาไปเห็นอิฐปูนเรียวดเคมอโมงค แดวกกตบหินหน้ามา
 บอกให้อาจารย์ เมื่อนนอาจารย์กแดตาไปทนนกเห็น เมอ
 ทานเห็นจนแล้ว กรบก้าวเดินไปเมอถึงทแดวกร่องออกปาก
 ว่า มันเป็นใครมาทำให้ทุกขใจอีกแล้ว มีขของท่านแคะศิ
 ษะไป ๆ มา ๆ แดวกกับบอกให้ตำมณेरผู้เป็นศิษย์กตบมาบอก
 หมุ่ศิษย์ทางวัดแคะศิรทททงหลายมาค

เมอศิษย์แคะศิรทททงหลายมาถึงแล้ว ทุกๆ คนกตก
 ออกตกใจแคะกล่าวคำต่อผู้รยว่าคนบาปหนาอกรรมแท้ อยู่
 มาอกระยะหนึ่ง มีทานเจ้าอาวาสเป็นประธาน พร้อมด้วย
 ศิรทททกได้เดียดละซอมแซมชนอก แดวกได้มาสร้างวิหาร
 แถมหลังหนึ่ง (วิหารน้อยปัจจุบัน) พอโตกอแคะมุงคาไว้
 เทานน ยังบเสร็จเรียบรอยค หนักตงแต่โจรผู้รยมาทำตาย
 เป็นเวदानานไค้ ๑๒ ปีมาแล้ว ส่วนราชบุตรองคพลทหนีไป
 เมืองอโยธียากไค้เด็ดจกตบมาด้เมืองเก่า อยู่มาไม่นานหมุ่
 ศิรททททงหลายมีทานเจ้าอาวาสเป็นประธาน กษาเอากศด
 ส่วนบุญไปถิ่ง ราชบุตรกมีความปรามปดมมิตยหนค ซึ่งส่วน
 บุญอนันน อยู่มาไม่นานท่านกไค้เด็ดจมาทอดพระเนตร (มา

ต) ก็ซาปดิมพระหฤทัย ท่านก็ขอร้องท่านเจ้าอาวาสสร้าง
 หีบธรรม (หีบธรรมสำหรับใส่ธรรม) ให้หนึ่งลูกท่านเจ้าอา
 วาสก็ได้สร้างให้ตามพระประสงค์ แต่ก็มีซาจนาพระธรรม
 ใส่ใบदानหรือเรียกว่าเขียนธรรมให้อีก เพื่อจะได้เอาบรรจุ
 ในหีบที่สร้างใหม่นั้น มาในปีนั้นท่านเจ้าอาวาสเป็นประธาน
 ก็มาพร้อมกัน (ตั้งธรรม) กระทำพิธีณตามประเพณี
 แดงเดี่ยวตอนนั้นก่อนแต่ ส่วนในวิหารนั้นก็เท่าใบกปูน (ตา
 ส์ตาย) และมุงคาเท่านั้น ต่อมาอีกหนึ่งปีท่านเจ้าอาวาส
 มาพร้อมกันสร้างยังอุโบสถแถมหลังหนึ่ง ก็เห็นว่าเสร็จเรียบร้อย
 อดี ท่านก็มาพร้อมเพียงกันเฉลิมฉลอง ส่วนท่านเจ้าอา
 วาสนั้นก็ยังไม่หายดีแต่ค่อยๆ เติบโต ท่านก็ได้กินยาจากหมอ
 หมัดเงินทองไปเป็นจำนวนมากก็ยังไม่หายดี นับตั้งแต่โจรผู้
 ร้ายมาดักขุด และครุบาเจ้ามาสร้างอุโมงค์ (พระเจ้าทันใจ)
 และวิหาร (น้อย) อุโบสถ มาจนถึงครุบาวัดสระเมิง (ท้องที่
 กิ่ง อ. สระเมิง) มานิมนต์ไปสร้างพระพุทธรูปประธานให้
 เป็นเวदानานได้ ๑๒ ปีในอันดับต่อไปค่านานได้ก็ถ้าวัดถึงครุบา
 เจ้าวัดสระเมิง ได้ดำริคิดสร้างวิหารหลังหนึ่ง แต่ก็ไม่ใคร
 ได้พระพุทธรูปประธานสักองค์หนึ่ง ท่านก็มาพิจารณาหา
 นายช่างในถิ่นนั้นไม่มีใครเลย เมื่อภายหลังจึงคิดถึงครุบา

วงศ์อยู่ไม่ไกลวัดบ้านบึง ซึ่งก็เป็นญาติและคุ้นเคยกันดี ท่าน
 ครอบงำมาปรึกษาหารือหรือหุ้มศรัทธาทงหลายวง จกใครนิมนต์
 ท่านมาเป็นเจ้า (นายช่าง) หุ้มศรัทธาทงหลายก็ว่าดีตะกัณฑ์ว่า
 จกเอาท่านมานั้น ก็สมควรพาเอาพ่อของท่านมาด้วย (พ่อ
 ของท่านดับถามคนเฒ่าคนแก่ว่า เป็นเจ้าตาชานาญจนมชดือ
 ว่าแต่บดรรพช่างฝีมือของท่านก็ยังมีให้ด้วย คือปราสาทซึ่ง
 บัจจุบันมหลังพระวิหารพระนอน) ว่าคงนแล้ว ครอบงำใช้
 คนมานิมนต์เอาตัวท่าน และพ่อของท่านไปก่อพระพุทธรูป
 เพื่อเป็นพระประธานไว้กบอหารที่สร้างใหม่ หนาคกกวาง
 ดำคอกทำได้ ๒๐ วันพอดีจึงเสร็จเรียบร้อย เมื่อท่านและ
 พ่อของท่านได้สร้างพระพุทธรูป เป็นที่เสร็จเรียบร้อยดีแล้ว
 ท่านก็ได้พาพ่ออาดากลับเมื่อเดือนเจ็ดออก ๒ ค่ำ ก็เห็นว่ามา
 ถึงที่อยู่แห่งตนแล้ว ท่านก็มีใจยังไม่สิ้นต่อการที่ไดสร้างพระ
 พุทธรูปองค์น้อย (พระเจ้าทนต์ใจปัจจุบัน) ซึ่งใครผู้ร้ายได้ทำ
 ดายและปล่อยค่างไว้ นับตั้งแต่นั้นก็เป็นเวदानานได้ ๑๒ ปี
 จนถึงครบบวดีสะเมิงนิมนต์ไปก่อพระประธานวัดสะเมิง (บัด
 นี้ร้างไปหรือมอยุ่ผู้เขียนไม่ทราบ) ที่พระเจ้าทนต์ใจปัจจุบัน
 เป็นที่เจ้าหมายไม่ชามมาสมัย เมื่อพระพุทธเจ้าพาคณะจาริก
 มาประกาศพระศาสนา มาพักครั้งแรกนั้นแหละ ในบ่อน้ำจก

สร้างพระพุทธรูปองค์น้อยหนึ่ง เป็นปีเต้าย จ.ศ. ได้ ๑๓๐๕ คว
 พ.ศ. ๒๓๘๕ เดือน ๘ เห็นออก & คำ ครบข้างพาคัมภีร์โยม
 ไปสร้างยังรูปพระเสี้ยก่อน ในบันทึกได้สร้างเฉพาะองค์(ตัว)
 พระและได้ตั้งรูกวาง ในครั้งนั้นตำนานกล่าวเกือบจะไม่เสร็จ
 เหตุว่ามารมารบกวนจิตใจครุบาเจ้า แต่ท่านยังมีกำลังใจ
 คิดด้วยขันตกรรม เมื่อออกพรรษาแล้ว ถึงเดือนย่อยอก (ขึ้น)
 ๑ คำ ท่านครุบาได้มายกเอาหัว (พระเศียร) ขึ้นต่อกันแล้ว
 ก็เคยบิณฑบาตเมื่อเสร็จเรียบร้อยตลอด ถึงเดือน ๘ เห็น (& ไต่)
 ท่านครุบาได้จัดการฉลองอบรมดมโกษ ตามเยี่ยงอย่าง
 ประเพณี และเชิญชวนหมู่ศรัทธาทงหลาย ตลอดจนท้าว
 ขุนมุนายและเจ้าบ้านเจ้าเมือง มาร่วมการบุญการกุศล
 อนุโมทนาทาน แต่เจ้าเมืองมีราชกิจ จึงได้ให้ราชเทวดและ
 เจ้าพเจานองมาแทน ก็เป็นอันเสร็จพิธี และสนุกรินเรียงด้วย
 ความปลมใจ ต่อมาครุบาเจ้าเป็นประธาน ภายนอกมีเจ้า
 เมืองเป็นประธาน พร้อมด้วยท้าวขุนมุนายศรัทธานามบุญ
 ทงหลาย ก็ถวายไว้ในพระบรมพุทศำสนา

ในครั้งนั้น ได้สร้างพระพุทธรูป องค์น้อยและก่อโองงอุ-
 โมงค์ (ที่พระเจ้าทนต์ใจ) สิ้นทรัพย์เป็นจำนวน ๑๘๐๐ จึงดำ-
 เริ่เรียบร้อย (ครุบาเจ้าองค์ทกกล่าวในตอนท้ายตำนานกล่าว

ว่าชื่อสุนทรศรีธรรม ดับถามผู้เฒ่าผู้แก่ว่าเช่นเดียวกันแต่เพียง
 เป็นครูบาผู้หนึ่งตามภาษาเมือง) ตอนต่อไปตามกล่าวถึง
 พระมหาเถระ ผู้เป็นประมุข ของสงฆ์องค์หนึ่ง ไม่ปรากฏชื่อ
 เพียงแต่เรียกว่าสังฆนายก ในระหว่างที่ครูบาเจ้า (สุนทร-
 ศรีธรรมหรือภิกขุ) สร้างพระพุทธรูปที่โขงอุโมงค์นั้น ท่านมหา
 เถระตามตำนานเรียก ได้เห็นรูปพระมุนีองค์หนึ่งมาถึงที่นั้น
 ได้พิจารณาซึ่งพระพุทธรูปบ้านบึงอีกอย่างหนึ่งก็จะได้พิจารณา
 ยิงตนตัวแห่งท่านสุนทรภิกขุที่มากคิดสร้างตเหมือนจักกานกุง
 รุ่งเรืองให้ถาวรไวกับบ้านกับเมือง เมื่อท่านมหาเถระพิ-
 จารณาด้วยปัญญาเช่นนี้แล้ว ท่านก็มีความยินดีกับด้วยท่าน
 สุนทรภิกขุผู้มาบรรณะปฏิสังขรณ์ เพื่อให้เป็นประโยชน์ใน
 อนาคต แลระอิก อย่างหนึ่ง ท่านก็มา คิดอยู่ในใจ ว่าเกรงกลัว
 ท่านสุนทรภิกขุจะบ่อยู่ไปนานกลัวจะกตบัตเดิม (อยู่ทาง
 ทิศตะวันตกเฉียงใต้วัดพระนอนปัจจุบัน) เดี่ยวท่านสังฆนายก
 ก็ใคร่แจ้งแนะนำเต้าโดยท่านสุนทรภิกขุว่าดีละ ท่านมาคิด
 สร้างปฏิสังขรณ์เช่นนี้ ก็เป็นที่ชอบพอออกพอใจเรามากนัก
 ท่านอย่าได้ คิวรีบกตบไป อยู่วัดเดิมคือยอดทอนอยู่น ไปก่อน
 ถ้าหากมีบุญวาสนาภายหลัง บ้านเมืองอยู่ดีชดบายปรกคัต
 กจกจกานกุงรุ่งเรืองวันหนึ่งแน่ๆ ในกาลครั้งนั้นก็เป็นเวลาว่า

มัด ท่านตั้งหมายกกดไตพกนออยู่ทนน รุ่งอรุณวันใหม่
 ท่านก็ออกไปเดินบิณฑบาตตามานัน แดวก้ออาตาท้าวเดินต่อ
 ไป หดงแต่นั้นมาออกไม่นานนัก ถึงเดือนห้าครบาเจ้าก็ใคร่
 กตบวัดเดิม ด่วนคณะศรัทธาก้ใคร่ให้ครบาเจ้ากตบเกรง
 คนอน จะคิดเคยน ว่าเป็นคนอยู่ หดายวัดหดายวอยบ่เป็นหลัก
 เป็นฐาน แต่ท่านตั้งหมายกบให้กตบ เมื่อเป็นเช่นนั้น ครบา
 ก้นำเอาชาวไปกราบเรียนให้ท่านตั้งหมายกทราบ ร้อนถึง
 ท่านตั้งหมายก ท่านจึงได้ตั้งใจและเรียกคณะศรัทธาทงหดาย
 มาประชุมขแจงเหตุผล ซกอดัดตอนาคต มาเปรียบเทียบให้
 ศรัทธาทงหดายรู้ว่า พระพุทธานบั้งนเบนถาวรวัดถุกตั้ง
 คัญยงเป็นพระคุมานคเมืองมาตงแต่อดัดโนน เพราะฉะนั้น
 อาตมาขอรับรองและเมตตาให้ครบามาอยู่ทนน เพื่อว่าจะได้
 บูรณะปฏิตั้งขรณซอมแซมให้ดเรียบรอยชน ในโอกาสน
 ศรัทธาทงหดายกเห็นดเห็นชอบดวยและยินดีให้ครบาเจ้าอยู่
 นบตงแต่นั้นมา วัดพระพุทธานบั้ง โดมท่านเจ้าอาวาด้เบน
 องคกตั้งองรองจากท่านมหาเถระทมาต้วรางครงแรก แดวกคร
 บากได้ชบขยายของมาอยู่เป็นประจำ หมุ่ศรัทธาทเป็นญาต
 โยมกบครบา ก้อพยพมาปลุกตั้งร้างบ้านโกถดแถวๆ นน หมุ่
 ศรัทธาทงหดายกค้อยพยพกนมาอยู่เรื่อยๆ จนหมด ก้เคย

เก่ามาสร้างหลังจากถกเถียงกันเป็นเวลานานแล้ว อยู่มาอีก
 หนึ่งปี จึงได้เริ่มสร้างวิหารแล้วก็สำเร็จในบัดนี้ และถก
 หนึ่งมาอีกหนึ่งปีจึงได้ลงมือทำการปฏิสังขรณ์บูรณะซ่อมพระ
 เจ้าหลวงโดยมีเจ้าเมืององค์นี้ชื่อว่า พิมพิสารหรือโพธิสาร
 (ผู้เป็นราชบุตรพระยาสุพรรณละผู้ครองเมืองเชียงใหม่) เป็น
 ประธานฝ่ายภายนอกครุฑาเจ้า (สุนนุทศรม) เป็นประธาน
 ฝ่ายภายใน สร้างสามปีจึงสำเร็จเรียบร้อย เมื่อสำเร็จเรียบร้อย
 นั้นก็มาพร้อมกันอุทิศถวายทานตามจารีตประเพณี เป็น
 อันว่าพระนอนหลวงคงสภาพเดิมก็สมัยท่านครุฑาเจ้า (สุน
 นุทศรม) ต่อมาท่านก็ได้ปกครองวัดพุทธชัยขี้ หรือพระ
 นอนหนองผิงเป็นลำดับมา

เกี่ยวกับชอวดอกตำนานหนึ่งกล่าวว่า

ตถากาเล ในกาลครั้งหนึ่งพระพุทธเจ้าเสด็จพระลำ
 ภาณูอิริยาบถ ในพระเชตะวันมหาวิหาร วันนั้นอายุของพระ
 พุทธเจ้าได้ ๘๐ พระชันษา พระพุทธองค์ก็ทรงรำพึง บัด
 นี้อายุของเราจักหมดแล้ว ควรที่ตถาคตจะเสด็จไปแล้ว
 ก็จักได้ไปไหนหนอหมกษานนายจุมทะทเมืองฝาง เมื่อพระ
 พุทธเจ้ารำพึงเช่นนี้แล้วก็พาพระมหาอนันตะ และพระโสณะ

ออกตระเถระ พญาอาสาโคกพระอินทร์วิศนุกรมเทวบุตร
 เสด็จไปตามอาริมมหาสมุทร แล้วไปพบเห็นหนองแห่งหนึ่ง
 กว้างใหญ่นักและลึกมาก แล้วก็มีต้นไม้แดงต้นหนึ่งอยู่
 กลางหนองที่นั่นใหญ่มากมีหน้ากว้าง ๔ วาอก ปกติมีแล่น
 (เหี้ย) ตัวหนึ่งมี ๒ ดิน มีนกยางตัวหนึ่งและนกเค้าตัวหนึ่ง
 ลิงตัวหนึ่ง อยู่ต้นไม้ที่นั่น ภควา อันว่าพระพทธเจ้าก็เสด็จ
 ไปยืนอยู่ที่ใกล้ริมหนองนั้น แล้วก็ทรงแย้มพระโอษฐ์
 หนึ่งอยู่

พระมหาอนันท์ก็ทูลถามว่า ภัันเต ข้าแต่พระพทธองค์
 เหตุใดพระองค์แย้มพระโอษฐ์ที่นั่น พระพทธองค์จึงตรัสว่า
 ภายหน้าหนองที่นั่นจักมีคนมาจากเมืองอนนทิมหาชโย
 ธิยา พญาเจ้าเมืองอนนทิมหาชโย มั่นใจใคร่ว่าร้ายกว่าจักใคร่ว่าดี
 กัดจกกว่าเป็นคางคก (เหี้ย) ตัวหนึ่ง อนมตนิ ๒ อน และเดื่อนาบดี
 ช้าย-ชวา มั่นใจหาคความกรุณาตั้งดำรับได้ เป็นประคองตั้งนัก
 ย่างนกเค้าและไพร่ฟ้าราษฎรจักเป็นคนชดถก ภิรยามรรยาท
 จักได้มอดลงและ ก็นว่าพระพทธเจ้าท่านนายเทานแดว ก็พา
 หม้อรหันตาและพญาอินทร์ ชนมาหนออกตระ (ทิศเหนือ)
 ไปด้วยดำดบมาตรงบถแม่น้ำระมิงคที่นั่น ก็ได้สดจด้วยพระบาท
 ชนมาตามฝั่งแม่น้ำระมิงค ก็มาถึงหนองอนนทิมหาชโยใหญ่

แดวยังมีพญานาคตัวหนึ่งอาศัยอยู่ในหนองนั้น มาพบเห็น
 พระพุทธรูปเจาที่นั้น มนกันยดัดจิตใจมากนั้ และกัคิดหาอะไร
 มาถวายเป็นโถกัไม่มี เท้าว่ามฝังรังหนงอยุ่ที่นั้น คิดไม่ริมหอง
 หนงแล้ว พญานาคก็เเนรมิตรจำแดงกายเป็นมนุษย์ชนไปเอา
 หวงมาฝังมาถวายให้แก่พระพุทธรูปเจ้าๆ กัรับเอามาฝังจากพญา
 นาค แดวพระพุทธรูปของค้อยากเสด็จสำเร้จดีหได้ยา ท่านพระ
 มหาอนันตะพุทธรูปมีฐูรากับคักกวาดทำความสะอาด เมื่อเสด็จ
 แดวก็บรู้อาณะให้พระพุทธรูปคบบรรทมทรมไม่ทน เมื่อนน
 พญานาคเห็นโอกาสดี จึงกราบทลขอรอยพระพุทธรูปบาท
 กับพระพุทธรูปเจ้าๆ กัถว่าว่าถถานนไม่มีหินจักเหยียบ (ยา)
 ตถาคคจะอนุญาตไว้งด่ารูปในทั้น ท่านจงก่อรูปเราไว้ง
 ทถาคคเสด็จสำเร้จดีหได้ยาดันนใจเป็นทล็กการะบูชาแก่น
 และเทวดาทังหลาย ค่อยไปภายหน้าผู้ใดได้มาสร้างกัถ ได้กั
 การะบูชากัถ ยิงด่ารูปตถาคคณกได้มือนตงได้กราบไหว้ด็ก
 การะบูชาตถาคคเมอยงทรมาน แดะถถานนภายหน้าจักได้
 ษอว่าพระนอหนองฝัง ด้วยนมิตรมกคถอนพญานาคเอามา
 ฝังมาถวายให้แก่ตถาคคแห่ด เมื่อตรัสพยากรณ์แดวพระ
 พุทธรูปเจ้ากัเสด็จพุทธรูปดำเนินต่อไป (จะไปที่ใดนนั้นในทั้นไม่
 มาเด้าเพราะไม่เกี่ยวกับตำนานน) ตำนานฉบับนทานพระ-

ญา
 ฟ้า
 ฟ้า
 ส่ว
 พร
 ษา
 ษา
 ใต้
 สร
 เคิม
 สุน
 ษอ
 ษา

ญาณรังษภิกขุ เป็นผู้เขียน ไม่ปรากฏว่าเขียนในสมัยใด
 น่าเสียดายมาก.

ท่านผู้อ่านที่เคารพรัก

เรื่องชอวคนข้าพเจ้าขอท่านนักตำนานวินิจฉัย เอาเถิด
 ส่วนข้าพเจ้าผู้เขียนจะขอเพียงแต่สันนิษฐานเอาเท่านั้น วัด
 พระนอนหนองผึ่งตามตำนานกล่าวไว้^๕ ในสมัยก่อนครุ
 ษาสุนนทะ^๕ ไม่มาสร้าง คงจะเรียกว่าพระนอนข้าง พระพุทธ
 บ้านขี้ขาง พระเจ้าองค์หลวงข้าง เพราะสมัย^๕ ก่อ^๕ วัด
 ใ้สร้างไปเป็นเวลาอันยาวนานมาก ต่อเมื่อครุ^๕ ษาสุนนทะ^๕ มา
 สร้าง เมื่อเสร็จแล้วก็พาหมู่ศรัทธาอพยพมาอยู่^๕ แล้วทั้งวัด
 ก็ให้^๕ เป็นร้างไปเสีย ข้าพเจ้าสันนิษฐานว่าวัดเก่าครุ^๕ ษา
 สุนนทะ^๕ คงจะเป็นวัดหนองผึ่ง เมื่อครุ^๕ ษาย้ายมาอยู่^๕ คงจะตั้ง
 ชื่อใหม่^๕ ขึ้น โดยเอาชื่อวัดเดิมมาผสมข้างท้ายแล้วขนาน
 นามว่า 'วัดพระนอนหนองผึ่ง' แล้วคำว่า 'พุทธบ้านขี้'

ก็เลยหายสาปสูญไปกระมัง ปัจจุบันนี้เรียกว่าวัดพระนอน
 หนองผิงเท่านั้น คำว่าพุทธบ้านขิงไม่มีเลย มีเพียงแต่ชาย
 ผู้ที่ทำการปฏิสังขรณ์บูรณะโตเขียนไว้ ใน พระวิหาร นิก
 เคียวเท่านั้นแต่ไม่มีใครเรียก อย่างไรก็ตามก็ขอท่านเมธีวิจัย
 สอดส่องเอาเถิด ข้าพเจ้าพลิกใบลานต่อไปส่งสายทาทิ้งไป
 ตามบรรทัดนี้ว่าตาผ้าฟางของคุหลายที เป็นอันว่าค่านาน
 ใต้ซากหายไปหมด ใจข้าพเจ้าวูบวาบเลขพุงลมหายใจชัก
 ใหญ่... รุ่งอรุณวันใหม่ ข้าพเจ้าก็ออกตระเวนเที่ยวสืบ
 ถามผู้เฒ่าผู้แก่ ที่มีอายุโสทุกก็ได้ความตั้งข้าพเจ้าจะประมวล
 มาเล่าต่อไป... เป็นอันได้ความว่าวัดพระนอน หนองผิง
 อุดมเคยเป็นวัดที่สำคัญแห่งหนึ่งของนครเชียงใหม่ เคย
 รุ่งโรจน์หอมหวลไปด้วยกลิ่นธูปควันเทียนแห่งศีล ธรรม มา
 ครั้งหนึ่งแล้วได้ซำรุดรุดโทรม และเป็นร้างไปเป็นเวลา
 ร้อยๆ ปี ก็ได้กลบมากันกุงรุ่งเรืองเจริญขึ้นสมัยครุษาเจ้า
 (สุนนุทภิกษุ) นี้ว่าบรรพบุรุษและครุษาเจ้าของเรามีคุณ
 ูปการแก่เรารุ่นหลัง เป็นอันหาค่าขมิได้ทีสร้างปูชนียสถาน

ไว้เป็นที่สักการบูชาเคารพยิ่ง ต่อมาครุฑาก็ได้ปีกครองค
 แลอยู่ชุกจากจนถึงจันทรรา ท่านก็ได้มรณภาพไปตามสภาพ
 ของสังขาร เมื่อหมู่คณะศรัทธาและศิษย์ได้จัดการจาปน-
 กิจศพเป็นที่เรียบร้อย ครุฑาทามัน (ตามนุภิกขุ) ศิษย์ของ
 ครุฑาสุนนุทะ ก็ได้ปีกครองคแลต่อมา แต่ไม่ได้คิกปลุก
 สร้างปฏิสังขรณ์อะไรเพราะท่านมีปรัชญาใจเย็น และหนัก
 ไปในทางภาคปฏิบัติ คณะศรัทธาเล็งเห็นว่าสมควรไปหา
 พระมาเป็นผู้ช่วยเหลือ จึงตกลงกันไปอาราธนานิมนต์ท่าน
 ครุฑาสติธิ(สติธิโกภิกขุ)อยู่วัดแสนหลวงมาช่วยคแลอยู่มา
 ไม่นานท่านครุฑาทามัน ก็ถึงวัยชราก็ได้ถึงกาลมรณภาพ
 ไป อันคัยต่อมาครุฑาสติธิปกครองคแลรักษาและได้คิกขุร-
 ณะปลุกสร้างให้วัดเจริญรุ่งเรืองขึ้นเข่นอันมาก การพระ
 พุทธศาสนาก็ได้จัดเป็นระเบียบแบบแผนขึ้น ท่านครุฑาสติ
 ธิได้เลื่อนสมณะศักดิ์เป็นที่พระครูคัมภีระธรรม เป็นเจ้าคณะ
 แขวงอำเภอสรรภีองค์แรก ปกครองช่วยเหลือการคณะ
 สงค์ให้ทันสมัย ต่อมาท่านได้มรณภาพไปแล้ว เจ้าอธิ-

การดำเนินงาน คณะอำนวยการ (อดีตเจ้าคณะ ต. หนองผุง) ศิษย์ของท่านพระครูคัมภีระธรรม ก็ได้ปกครองดูแลรักษาและทำการบูรณะก่อสร้างเพิ่มเติมอีกหลายอย่าง แล้วต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕ เดือน ๘ เหนือ (หกใต้) ขึ้น ๑๓ ค่ำ ก็ได้ลาสิกขาบทไป พระอธิการอินสม ชุตินฺธโร ศิษย์ที่ได้ปกครองดูแลและได้บูรณะอีกหลายอย่าง ในปีพ.ศ. ๒๔๘๕ ก็ได้ทำการรื้อศาลาเก่า ปลูกสร้างขึ้นใหม่ เพื่อให้เหมาะกับกาลสมัยนิยม โดยความพร้อมเพรียงสามัคคีของคณะศิษย์ และคณะกรรมการวัดตลอดถึงศรัทธาใหญ่่น้อย-ชายหญิง มีความเห็นพร้อมเพรียงกันสมควรจัดสร้างขึ้นใหม่ โดยความอนุเมตตาจากคณะกรรมการสงฆ์อำเภอ ยัตนาการก่อสร้างยังไม่เรียบร้อยดี แต่ก็คงสำเร็จภายในเร็ววันเป็นแน่ เมื่อจะเรียงลำดับเจ้าอาวาสวัดพระนอนหนองผุง มีรายนามดังนี้

๑. พระมหาเถระ

(ผู้มาสร้างครั้งแรก)

๒. ครุบาลสุนันตะ (สุนนุฏิกุชฺ ตระกูลไทยเขิน)
๓. ครุบาลตามัน (ตามนุฏิกุชฺ ตระกูลยาง)
๔. ครุบาลสิทธิ (สิทธิโกฏิกุชฺ พระครูคัมภีระ-
ธรรม เจ้าคณะแขวงสารภี ตระกูลไทยลานนา)
๕. เจ้าอธิการคำจันทร์ (คณธวัชโสภิกุชฺ ลาสิกขาบท)
๖. พระอธิการอินสม (สุกีนุชโร เจ้าอาวาสปัจจุบัน)

เป็นอันรวมความไต่ว่าวัดพระนอนหนองผิง นั้นตั้ง
แต่ท่านมหาเถระและเศรษฐีได้สร้างมา เป็นเวลา ๗๐๐
กว่าปีแล้ว ชาวผู้ศรัทธาพากันได้กลับมาเจริญ และเอา
ใจใส่ดูแลตั้งแต่สมัยครุบาลสุนันตะ มาจนถึงกาลปัจจุบัน
นี้ วัดพระนอนหนองผิง เป็นที่สถิตที่เคารพแห่ง
หนึ่งของนครเชียงใหม่ มีคนมานมัสการสักการะกราบ
ไหว้ และกุศลปะในค้ำปฏิบัติมากมายนับหนึ่งๆ เป็น
จำนวนมากๆ ทั้งใกล้และไกล ทั้งในจังหวัด และต่างจังหวัด

หวัّت พระพุทฺธไสยาสน์ พระนอนหนองผงนี้ นับว่าเป็น
 วัّتถุธรรมชนิดหนึ่ง เมื่อเมธีผู้รู้อยู่โดยสายคาอย่างละ
 เอียดแล้ว ย่อมจะพบพระพุทฺธธรรมอันล้ำค่ายิ่ง พระพุทฺธ-
 ไสยาสน์ เป็นทั้งปศุณียสถานทีล็กการะเคารพแลเป็นทั้ง
 วัّتถุธรรมตั้งข้าพเจ้าเล่ามาให้ทราบ ก็มีด้วยประการฉะ
 นแล.

พระศรีวงศ์ โชติธรมโม เรียบเรียง

ได้ตรวจทานแล้ว

พระครูพุทธชาติวรณ

เจ้าคณะอำเภอสารภี

วัดป่าแคโยง

